

documentat el 1764, diverses menes de collita dolenta, de confits ordinaris, 'cagarrines', 'menjar escàs', i en general «coses xereques», *AlcM*; definicions, evidentment deixades per AMAlcover, que l'usa amb el significat de 'rampoina' (*BDLC* xii, 144), i solia tempestejar contra la seva bèstia negra («Mestre Biel») i contra «la *rutxella* republicana-socialista espanyola» (*BDLC* xi, 1920, 112)

Ara bé és curiós que el mot estigui també molt estès a l'Am espanyola on té la forma *rochela* amb *o*¹⁰ (com la *val*, i la del cast *derrochar*) i on no és impossible que vagi ser portat per gent de mar mallorquina-valenciana (mot usat especialment a Artà i a Santanyí, ports de mar), però més aviat sembla un cas de mossarabisme portat allà pels descobridors i colonitzadors andalusos i extremenys, en alguna província argentina té el significat més originari igual al mall: «reunión de personas de poca consideración», d'on passa a «desorden, barullo, algazara», totes dues accs almenys a Catamarca (FFAvellaneda, *Palabras y Modismos usados en Catamarca*); «ruido, algazara» a Colòmbia (Cuervo, *Apunt*, § 677), «lugar de confusión» a Venezuela (Rivodó, *Voces Nuevas*, p. 257), «que rencia y también desorden» (Juan Seijas, *Dicc de Barbarismos Cotidianos*, Bs Aires, 1890, que recull termes de Venezuela sobretot, i alguns d'Argentina)

Que alguns americans vagin pensar a derivar-ho del setge de *La Rochelle*, sembla idea fantàstica però s'explica potser perquè llavors estava de moda la lectura dels *Trois Mousquetaires* d'ADumas pare, i al guns d'ells vivien a París. El mot degué estendre's fins al NE. d'Extremadura, car se n'ha format (amb metàtesi) un derivat *ruchelada o *rochelada a la comarca extrema SE de la província d'Àvila: d'ací amb metàtesi vocàlica *rechulá* a Puente del Congosto, *recholá*³⁵ a Cespedosa de Tormes, amb un sentit ben semblant al de *rutxella* a Artà i en el doc. mall. de 1764: un caçador es diu que «trae *rechulá* de pájaros, si es en gran número» (SzSevilla, *RFE* xv, 257). De fet ens consta que a Extremadura s'usa encara el mot en la seva variant *ruche*, i exactament amb el sentit que té en el Maestrat: «a *ruche* loc. adv. que se usa con los verbos *estar* y *quedar*, para indicar que una persona o cosa queda arruinada o perdida del todo» a Albuquerque segons Cabrera (*BRAE* iv, 102), que afegeix⁴⁵ «en valenciano se usa también».

¹ Cf A Schaubé, *Handelsgeschichte d roman Völker d Mittelmeergebietes --- d Kreuzzuge*, Munic, 1906, 562. El *FEW* (436b21 i n 2), no troba en francès *alun de roque* o en *roque* fins a 1368; Schaubé esmenta *alumen de roca* en un doc. llatí de Montpeller de 1164. — ² Potser, doncs, s'hauria d'escriure amb majúscula Fins és ben possible, en aquesta data, que això no sigui més que una grafia imperfecta de *rocha*, del qual parlarem després, car MzP_i en els seus *Orig d Esp* va provar amb moltes cites cast. i luso-llioneses, que en aquest període arcaic, en què encara no s'havia introduït la *-ch-*, de creació francesa, s'usaven les grafies aproximades *c*, *g*, *l* — ³ MLWagner, *Landl Leben Sard*, 126; en el *Diz*

Et Sdo II, 360-1, fa notar que no s'hi troba mai en textos antics, sembla que s'inclina per un manlleu italià, i sembla que és perquè es troba un cas espars d'un *Ogulinu dessa Rocca*, en el Condaghe de Silki (Ss. xi-xiii, anterior a la conquesta catalana), que essent prior d'aquest monestir i pel seu nom *Ugolino* es revela com italià continental; però és clar que això no ens diu res sobre la procedència de l'apel·latiu, tan posterior, com que de tota manera en dona cites literàries no recents, i tenint en compte la penetració en la vida campestre que descriu en el primer llibre, s'hauria de creure en una entrada convergent o preferent des de Catalunya, on el mot és més general i vigorós que a Itàlia. — ⁴ En alguns mss. apareix també *rówç* com a variant de *rówç* 'raim, gotim de raims'. És clar que és un mot diferent, sense relació possible amb res d'això. — ⁵ *ZRPh* LXXXVIII, 1962, 127-51. Refuta primer l'atrotinada vetustat de Harri Meier, i després rebutja la meva «suggerència cèltica», tot reconeixent l'origen pre-romà; és clar que jo mateix hi donava peu, i n'hi donaré, declarant que hi ha raons molt fortes contra la celticitat i el problema segueix irresolució; altrament el seu llarg article ben poc aporta que sigui nou; i menys, que s'aguanti. Entre les coses insostenibles que s'han dit de l'origen de *roca*, afegim la nota lacònica i arbitrària de Whatmough, *Dial Anc. Gaul*, 63 — ⁶ Eliminem una porta que deixava entreoberta: ni tan sols el NL francès *La Baroche* pot tenir res a veure amb *berrueco*, car Longnon (§§ 1389, 1398) va demostrar que és un cas de rotacisme, del corrent *Basoche* BASILICA. — ⁷ Hi ha força noms amb aquest genèric. Travesso la *Rotxa del Pinar* en el vessant N. de la Penya de Maimó (Olocau); *Ròtxa de Quito* pendents de La Sella; *la Rotxa Herrero*. Però també viu. «aquella *řóça*». A Llucena n'hi ha documentació no gaire recent, en una llista d'afrontacions tradicionals, de les quals vaig treure còpia: «seguidamente *rocha* abajo enfrente de las Torrecillas» (1961): en un paratge bastant encinglerat. — ⁸ Aquest *Rocó té aires de ser un genitiu plural indoeuropeu *ROKKŌN: en total una espècie de superlatiu emfàtic (a la manera dels val. *Castell-de-Castells*, *Torres-Torres* < *TURRES TURRIUM?*), 'Roc dels Roc's'.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
La Barroca, *castell de roca* o *roquer*, *herba roquera*, *morella roquera*, *roquerols* (cf. infra), *colom roquer* (cf. infra), *el roquer*, *La Roqueta*, *barroco*, *Marrocals*, *rotxa*, *La Rotxa*, *roc*, *roc podrit*, *Roc Racó*, *Font del Rocal de Roca-Pleta*, *Roc de Fraussa*, *rocada*, *rocal*, *Lo Rocal*, *Lo Rocal de Bardiguera*, *Rocal de Coma-Llobatera*, *Rocal de Morantxo*, *rocar*, *Rocar del Calderon*, ³⁵ *Roqueret del Mosquit*, *Rocar del Mosquit*, *rocall*, *rocallam*, *rocallós*, *rocalla*, *rocaller*, *rocarn*, *rocàs*, *rocassada*, *rocassal*, + *rocasser*, + *rocassó*, *rocassot*, *roquer*, *roquera*, *roqueral*, *rocatam*, *rocatar*, *roquetar*, *rocatal*, *rocatal*, *rocater*, *rocatera*, *rocatege*, *roquissa*, *roquissal* ⁶⁰ adj ?, *roquissar*, *roquissam*, *roquisser*, *roquissera*, *ro-*